

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ
42

ISSN 1211-7250
ISBN 80-86023-29-X

BRNO 2001

PŘEHLED VÝZKUMŮ 42 (2000)

- Vydává: Archeologický ústav AV ČR Brno
Královopolská 147, 612 00 Brno
E-mail: infor@iabrno.cz
<http://www.iabrno.cz>
- Odpovědný redaktor: Doc. PhDr. Jaroslav Tejral, DrSc.
- Redakce a příprava pro tisk: Mgr. Balázs Komoróczy, Ing. Petr Škrdla, Ph.D.,
PhDr. Lubomír Šebela, CSc., Mgr. Richard Zatloukal, Miroslav Lukáš,
Alice Del Maschio
- Na titulním listě:
1. Výřez jihovýchodní části historického jádra města Brna z plánu z roku 1754 (Archiv města Brna, Sbirka map a plánů K11).
Uložení Portos//D:/scanner/PV 2000/PV/Pvtif.tif
 2. Dvě středověká aquamanile ve tvaru beránka a koníčka, pocházející z odpadních jímek, odkrytých roku 2000 při výzkumu severozápadní části tzv. „Velkého Špalíčku“ v Brně (Dominikánská 3, 5, 7). Foto Karel Šabata, Museum města Brna.
- Tisk: BEKROS
- Náklad: 350 ks

© 2001 by the Authors.

All rights reserved.

AÚ AV ČR Brno, Královopolská 147, 612 00

zdobný styl (přímé a obloukovité dvojlínky spojené protáhlými důlky), svědčí o osídlení lokality také v nejmladším období LnK.

Jana Langová, Muzeum JV Moravy ve Zlíně
Jiří Kohoutek, ÚAPP Brno

Resumé:

Otrokovice (Kataster Kvítkovice u Otrokovice, Bez. Zlín), „Chmelín“. LBK. Siedlung. Rettungsgrabung.

PÍŠŤ (okr. Opava)

„Zábrodí“, „Za humny“. LnK, HLS. Sídliště. Záchranný výzkum.

Území, na kterém byl ve dnech 9.5.-14.7.2000 realizován záchranný archeologický výzkum, patří geomorfologicky k provincii Středoevropská nížina, soustavě Středopolské nížiny, podsoustavě Slezská nížina, celku Opavská pahorkatina a podcelku Hlučínská pahorkatina (Czudek 1972).

Zemní rýha pro optický kabel o délce cca 6 km byla převážně vedena ve zvlněném terénu extravilánů obcí Píšť a Závady. Pravěké zahloubené objekty narušila celkem na pěti místech. V drtivé většině se tyto objekty nalézaly na k. ú. obce Píšť. V k. ú. Závady byly zjištěny pouze objekty č. 1 a 4, jež byly poměrně malé a kromě zjištěných organických látek a sporadických uhlíků neposkytly žádný datovatelný archeologický materiál, takže je můžeme nejspíše interpretovat jako nehluboké terénní deprese, zaplněné rozvlečenou kulturní vrstvou z blízkého nelokalizovaného - snad pravěkého - sídliště. Objekty č. 2 a 3 se nalézaly v polní trati „Zábrodí“, západně od rybníka „Suchá nádrž“ a s největší pravděpodobností souvisely s blízkým, již dříve objeveným sídlištěm. To se nalézá na temeni částečně zalesněné terénní vlny, situované od obou zkoumaných objektů dále na západ (lokality „U lesa Vlčáku“, SAS: 15-41-13/3). Datovatelný keramický materiál poskytl pouze objekt č. 2. V objektu č. 3 nebyly s výjimkou menší sílexové čepelky nalezeny jiné pozůstatky pravěké hmotné kultury a proto jej nelze jednoznačně kulturně zařadit.

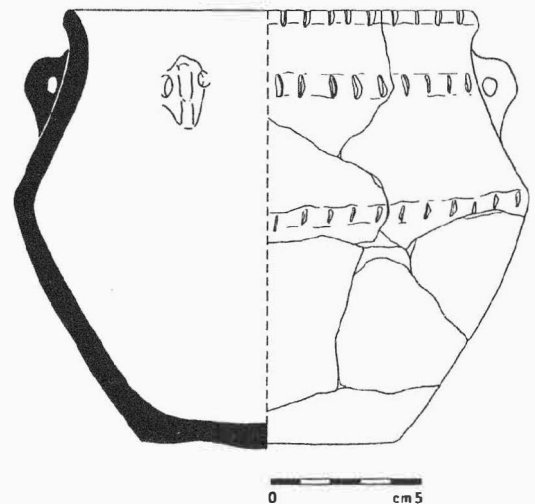
Významná byla kumulace objektů č. 5-14, nalézající se v polní trati „Za humny“, severně od západní části intravilánu obce Píšť (SAS: 15-41-13/5). Charakter těchto objektů, jakož i nálezů v nich učiněných, nás nenechává na pochybách, že v této poloze protřala zemní rýha území pravěkého polykulturního sídliště. Vedle nálezů pravěkých je z této polohy určitou kuriozitou i nález nevybuchlé letecké pumy z konce 2. světové války.

Objekty č. 15 a 16 byly lokalizovány severovýchodně kóty 254, při silnici, jižně od skupiny usedlostí kolem pily. Z časových a kapacitních důvodů nebyly tyto objekty podrobeny průzkumu.

Svým charakterem a zbarvením zásyvu se podobaly objektům č. 1 a 4, které lze za pravěké objekty v užším smyslu považovat jen se značnou rezervou.

Významnější nálezy přinesl naopak průzkum objektů č. 17, 18 a 19, nalézajících se v příhodné sídelní poloze na jižním svahu pozvolné terénní vlny rovněž v polní trati „Za humny“ (SAS: 15-41-13/5). Tato poloha se nachází cca 400 m východně od lokality s kumulací obj. č. 5-14 a je od ní oddělena výrazným sedlem, předěleným nyní sypanou protipovodňovou hrází. Mocnost a charakter kulturní vrstvy, nalézající se nad a mezi zmíněnými zahloubenými objekty, jakož i v těsné blízkosti se vyskytující další zahloubeniny, prozrazují, že i na tomto místě existovalo rozsáhlejší pravěké sídliště. Ve třech zkoumaných objektech nalzený keramický materiál prozrazuje, že i toto sídliště je polykulturní.

Z devatenácti zjištěných archeologických objektů jich poskytlo datovatelný materiál jen dvanáct (obj. č. 2,5,6,7,9,10,11,12+12A,14,17,18,19). Jako obecně pravěké je možno charakterizovat objekty, které poskytly alespoň pozůstatky kamenné štípané industrie, hrudky mazanice, respektive zvířecí kosti (obj. č. 3,8,13). Dva zkoumané objekty neposkytly žádný materiál (obj. č. 1 a 4) a dva nebyly podrobeny zkoumání (obj. č. 15 a 16).

Obr. 14. Píšť. Rekonstruovaná lengyelská nádoba z objektu č. 19.
Objekt Nr. 19.

Co se kulturní příslušnosti jednotlivých zahloubených objektů týká, je situace následující:

Obj. č. 2 vydal poměrně bohatou kolekci keramiky lengyelské kultury, pocházející patrně z jejích počátečních fází. Blízký objekt č. 3 nelze - jak už bylo popsáno výše - jednoznačně datovat, jeho lengyelské stáří je však pravděpodobné. Oba

objekty patrně přináležejí k širšímu teritoriu sídliště v poloze „U lesa Vlčáku“, které povrchovou prospekci zkoumal již v r. 1976 J. Pavelčík.

Polykulturní lokalita v trati „Za humny“ (obj. č. 5-14) byla zemní rýhou pro dálkový optický kabel narušena v místě převažujícího osídlení kultury s lineární keramikou. Po analýze ryté výzdoby, vyskytující se na keramických fragmentech, datujeme trvání uvedeného sídliště do fází IIa - IIb dle periodizace R. Tichého (1962). Do nejmladšího období trvání sídliště datujeme keramické fragmenty, zdobené na lícni straně drobnými vpichy. Charakteristické „železovské“ přesečky rytých linií nebyly v získaném keramickém materiálu zaznamenány. Z celé kumulace zmíněných objektů se tomuto kulturnímu zařazení vymyká pouze nejdále na východ situovaný obj. č. 14. Charakteristická výzdoba, tvar hrdel, jakož i stopy povrchové úpravy některých keramických fragmentů tuhováním, datují tento objekt do období kultury popelnicových polí - nejspíše do její slczské fáze.

Ze tří, samostatně se vyskytujících objektů č. 17, 18 a 19 náleží dva (17 a 19) kultuře lengyelské. Na základě analýzy bohaté plastické výzdoby na nalezené keramice usuzujeme, že objekt č. 17 lze synchronizovat s fází hornoslezského lengyclu (HLS) I a objekt č. 19 snad s fází HLS II dle V. Janáka (1989). Objekt č. 18 pak opět náleží kultuře lineární a datujeme jej do fáze IIa. resp. IIb.

Pavel Stabrava, SPÚ Ostrava

Literatura:

Czudek, T. 1972: Geomorfologické členění ČSR, *Studia geographica* 23, 39. ČSAV - geografický ústav Brno.

Janák, V. 1989: Morava na rozhraní starého a středního eneolitu, rkp. kandidátské disertační práce, Brno.

Tichý, R. 1962: Osídlení s volutovou keramikou na Moravě. *PA LIII/2*, 245-305.

Resumé:

Píšť (Bez. Opava), „Zábrodí“, „Za humny“. LBK. Siedlung. Rettungsgrabung.

PODOLÍ (okr. Brno-venkov)

„Nad paloukem“. MMK. Sídliště. Záchranný výzkum.

Výkopovou rýhou (poloha: ZM ČR 1:10000 list 24-43-01, 424 mm od Z s.č., 282 mm od J s.č.; 422 mm od Z s.č., 282 mm od J s.č.; 400 mm od Z s.č., 281 mm od J s.č.; 392 mm od Z s.č., 279 mm od J s.č.; 389 mm od Z s.č., 278 mm od J s.č.) byl zachycen hliník (K. 504), z něhož byl získán jediný atypický střep, náležící MMK. Další 4 objekty lze

na základě dislokačních a analogických znaků (zá-syp atd.) zařadit obecně do pravěkého období.

Petr Kos, ÚAPP Brno

Literatura:

Kos, P. 2000: Podolí 2000, Nad paloukem, NZ ÚAPP Brno, č.j. 311/00.

Resumé:

Podolí (Bez. Brno-venkov), „Nad paloukem“. Neolithikum (MBK). Siedlung. Rettungsgrabung.

POZOŘICE (okr. Brno-venkov)

„Nad pastviskem“. Pravěk (neolit). Sídliště. Záchranný výzkum.

Výkopovou rýhou DOK bylo v trati „Nad pastviskem“ (ZM ČR 1:10000, list 24-43-0, 88 mm od Z s.č. a 374 mm od J s.č.) zaznamenáno pravěké osídlení, jehož dokladem je nález sídlištního objektu, který pravděpodobně představoval zásobní jámu z období neolitu.

Petr Kos, ÚAPP Brno

Literatura:

Kos, P. 2000: Pozořice 2000, Nad pastviskem, Padělky, NZ ÚAPP Brno, č.j. 308/00.

Resumé:

Pozořice (Bez. Brno-venkov), „Nad pastviskem“. Neolithikum (?). Siedlung. Rettungsgrabung.

PRÁČE (okr. Znojmo)

„Vpravo od silnice do Práče“. MMK. Sídliště. Záchranný výzkum.

Stavba RD p. Bazala (stavební parcela č. 424/21) se nachází na SZ okraji obce Lechovice, na pravé straně cesty do obce Práče. Pravěké osídlení bylo zachyceno na mírném svahu orientovaném SZ směrem, v nadmořské výšce 205 m n.m. Nejbližší vodní zdroj, Únanovka, protéká 300 m S směrem. Sprašové podloží je překryto hnědozemními půdami

Výkop základových žlabů domu porušil 5 sídlištních objektů kultury s moravskou malovanou keramikou. Na lokalitě byly předchozími výzkumy doloženy kultury také z období eneolitu, mladší doby bronzové a stěhování národů (viz literatura).

Tomáš Berkovec, JMM Znojmo

Literatura:

Kovárník, J. 1983: Archeologické nálezy na jižní a jihozápadní Moravě, *PV* 1981, 76-79.